

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Moralitate, Natvra, Et Effectibvs Actvvm
Svpernatvralivm In Genere Et Fide, Spe, Ac Charitate,
Speciatim**

Coninck, Gilles de

Antverpiae, 1623

Dvb. VIII. Vtrùm caritas ex natura sua habeat vim expellendi peccatum
mortale, & constituendi nos amicos ac filios Dei?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79645)

quamvis, ut dixi, Concilium non intēderit hęc definire, tamē satis insinuat, quā fuerit sua mēs.

Respondent aliqui, Concilia & Scripturas ita loqui, quia loquuntur de caritate quatenus significat perfectam cum Deo amicitiam, quā dicit amorem nostri erga Deum, qui est caritas; & amorem Dei in nos, qui est ipsa gratia à caritate distincta.

Sed præterquam quod hęc responsio, sine ulla necessitate aut fundamento in ipsis reperito, torqueat verba Conciliorum ad alienam significationem; apertè sumit quod probandum erat, scilicet gratiam à caritate distingui, quod supra ostendi nulla firma ratione niti. Adde, etiam verum non esse quod sumitur, scilicet gratiam nobis inhaerentem esse amorem Dei in nos; nam hic amor est actus formalis in Deo, & gratia solum est ipsius effectus ac obiectum: & Scripturæ utrumque hunc actum amoris, scilicet Dei erga nos, & nostrum erga Deum, sæpè distinguunt: ut patet Iohan. 14. ubi dicitur: Si quis diligit me, diligetur à Patre meo. nec unquam amorem quo Deus nos amat confundunt cum ijs quæ nobis insunt.

Probatur demum ratione; quia gratia iustificans est vita spiritalis animæ nostræ, hæc autem consistit in eo, quod Deo uniamur, ei quæ inhaeramus: atqui hoc in hac vita inchoatū sit per fidem & spem, & perfectè per solam caritatem, ut apertè docet Trident. supra citatum: ergo in hac consistit gratia iustificans.

Dices, hinc sequi ipsum actum caritatis debere dici gratiam iustificantem, quia per eum vitaliter inhaeremus Deo.

Respondeo nego id sequi, quia vita & gratia iustificans dicuntur esse aliquod permanēs; actus autem est aliquid transiens, quare non tam est vita quam usus ac actus ipsius vite; sicut in viventibus ipsa anima est vita, actio vitalis est usus vite.

D. N. B. I. V. M. VIII.

Utrum caritas ex natura sua habeat vim expellendi peccatum mortale, & constituendi nos amicos ac filios Dei?

Quidam id affirmant volunt; caritatem siue gratia iustificantem (quæ iam pro eo dē sumo) ex sua natura tãquam causam formalem eodem modo à nobis expellere peccatū habituale & constituere nos amicos & heredes Dei, sicut lumen expellit tenebras à corpore cui inest, reddit; hoc illuminatum: atque adeo sicut nullo modo fieri potest, ut lumen alicui corpori inhaereat, & tamen non expellat ab eo tenebras, efficiatque id illuminatum; ita aiunt nulla potentia fieri posse ut alicui in sit caritas simul cū peccato mortali habituali, aut ut eum cui inest, non efficiat amicum & filium Dei. Ita Aureolus in l. d. 17. q. 1. a. 2. Capreol. ibid. ar. 3. Caiet. 2. 2. q. 24. ar. 12. Bañez ibid. & Lorca sect. 3. disp. 22. nu. 3. in fine, & 1. 2. sect. 6. disp. 36. & multi recentiores.

Prob. Primò, quia, ut docet Trident. sess. 6. c. 7. ynica est causa iustificationis nostræ, scilicet gratia iustificans siue caritas nobis inhaerens: atqui hoc esset, falsum, si hæc non expelleret formaliter peccatum ex natura sua, sed posset cum

Coniunct. de act. supernat.

eo consistere (quia tunc ad nostram iustificationem præter caritatem requireretur extrinsecus favor Dei remittentis nobis peccata, quo tamquam forma extrinseca iustificaremur: ergo dicendum est caritatem ita expellere peccatum.

Secundò, quia caritas est formalis causa, qua constituimur iusti, amici ac filij Dei, & digni vita æterna. Item per peccatum mortale constituimur formaliter iniusti, inimici Dei ac digni æterna damnatione: ergo hæc nullo modo possunt simul consistere in eodem.

Probatur consequentia, quia implicat causam formalem alicui inesse, & non tribuere ei suum effectum formalem. v. c. albedinem non facere suum subiectum album, & similiter iustitiam non facere suum subiectum iustum; aut peccatum mortale non facere hominem iniustum. Item implicat eundem simul esse iustum & iniustum; amicum & inimicum Dei; dignum æterna gloria & æterna damnatione: ergo implicat dictas formas simul in eodem esse.

Tertiò, quia secundum aliam sententiam iustitia nobis intrinseca, siue qua nobis inhaerente intrinsecè iustificamur, esset imperfecta & insufficientis ad perfectam iustificationem; nam ad hanc præter gratiam iustificantem requireretur aliquis extrinsecus favor Dei remittentis peccata, quo ex parte iustificaremur: atqui hoc est falsum: ergo & illud.

Confirmatur, quia alia sententia videtur coincidere cum sententia Kemnitij & Bucerij, qui docebāt nos habere quidem aliquam iustitiam nobis inhaerentem, per se tamen imperfectam, & quæ non posset nos sufficienter iustificare siue extrinseco Dei favore ac iustitia Christi nobis imputata. Quibus ex parte consentiunt Pighius in 2. sua controversia de iustificatione, & Canonici Colonienles in suo Antididagmate, tit. de iustific. Quos omnes videtur apertè dānare Trident. supra; dum dicit causam formalem nostræ iustificationis esse vnicam, scilicet gratiam iustificantem nobis inhaerentem. Videtur autem addidisse vnicam, ut excludat illam duplicem formam iustificantem, quam alia sententia constituit.

Quartò, quia tam Scriptura ad Coloss. 1. v. 12. quàm Trident. sup. initio capitis docet, iustificationē impij consistere in interiore renouatione, qua homo transfertur à tenebris in lucē, à statu peccati ad iustitiā, & ex iniusto fit iustus; quibus significant eam cōtinere quasi duos motus partiales inter se necessariò cōnexos, siue qui habeant terminos directè oppositos: atqui secundum aliam sententiā hæc iustificatio fieret per duas mutationes omnino distinctas, nec inter se necessariò cōnexas; nam remissio peccati posset fieri sine infusione gratiæ, & hæc sine remissione peccati: ergo hæc sententia non est asserenda.

Quintò, quia per caritatem homo constituitur formaliter conuersus ad Deum, per peccatū verò mortale formaliter auersus: atqui idem nequit esse simul auersus à Deo, & ad eum conuersus: ergo habens caritatem nequit esse in peccato mortali.

Sextò, quia potest dari aliqua qualitas natura sua formaliter expellens peccatum, & cum eo omnino impossibilis; ut patet in lami-

Nn 3

86

87

Pighius, 1. de
Concil. Colon.

Trident.

88

Coloss. 1.

Trident.

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

Gratia iustifi-
cans non
potest dici
amor Dei
erga nos.

Iohan. 14.

Est vitam
animæ soli
virtuti adhi-
re cōuenit.

Trident.

Coloss. 1.

Trident.

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

1. de

ne beatifico & vnione hypostatica: ergo nulla est causa cur negemus gratiam habitualem esse talem.

89
Amicitia
duplicem
amorem in-
uoluit.

Pro resolutione Nota Primò, ex dictis dubio 3. numer. 24. amicitiam inter nos & Deum formaliter sumptam inuolueret in se duplicem amorem, scilicet eum, quo Deus amat nos, & ipse sit amicus nobis; & eum, quo nos amamus Deum, & simus ipsi amici. vt enim patet inter homines, possum alicui esse amicus eum amando, etsi ipse non sit amicus mihi, vt si me oderit, aut saltem non amet; quo casu non erit inter nos vera amicitia.

90
Aliud est me
esse dignum
amore; aliud
me de facto
amari.

Nota Secundò, aliud esse, in me reperiri obiectum dignum, quod aliquis amet aut odio habeat, aliud verò, me de facto ab eo amari aut odio haberi: nec enim semper omnia amamus, quæ nobis apparent digna amore; nec odimus ea, quæ odio digna sunt: & quamuis concederemus Deum necessariò amare omnia, quæ amore sunt digna, & odisse digna odio; tamen necessariò faciendum est dicta valde inter se distingui: nam illi actus sunt formaliter in Deo; eorum verò obiecta sunt in nobis. Item longè esse aliud Deum me amare etiam aliquo amore beneuolentiæ; & me esse eius filium, ac heredem æternæ beatitudinis: nam in statu puræ naturæ, potuisset Deus nos aliquo amore beneuolentiæ prosequi volendo nobis multa naturalia aut etiam quædam supernaturalia bona, nullo modo interim nos adoptando in filios aut heredes.

Aliud est me
amari à Deo,
aliud me esse
eius filium.

91
Nec gratia
est formaliter
amicitia
Dei in nos,
nec peccatū
odium.

Hinc sequitur, nec caritatem siue gratiam habitualem esse formaliter amicitiam Dei erga nos; nec peccatum esse formaliter inamicitiam Dei erga nos: siue nos per dicta non constitui formaliter amicos aut inimicos Dei. Patet, quia amicitia & inimicitia siue amor beneuolentiæ & odium Dei erga nos (quibus ipse formaliter nobis amicus aut inimicus constituitur) sunt actus Deo intrinseci, gratia verò habitualis ac peccatum sunt solum obiecta illorum actuum, vt patet ex iam dictis, & pluribus ostendi tom. 2. de Sacrament. disp. 2. num. 24. & 96.

92
Quædam
forma habet
duplicem
effectum
formalem.

Nota Tertiò, quasdam formas respectu sui subiecti habere duplicem effectum formalem, quorum priorem primò & immediatè hoc ipso quo subiecto insunt necessariò & independentè ab omni alio conferunt: secundum verò conferunt mediante priore & ferè dependentè ab aliquo alio, non tamquam causa formali, sed tamquam conditione necessariò requisita. Hinc prior effectus omnino inseparabilis est à forma in subiecto inhaerente; secus est de secundo. Exempla sunt; lumen tamquam causa formalis efficiens suum subiectum illuminatum & visibile: prius omnino independentè ab omni alio, ideoque omnino inseparabiliter: secundum dependentè à specierum diffusionem; cui si Deus suum concursum subtraheret, corpus illuminatum erit inuisibile. Item verbum mentis est vnica causa formalis, qua intellectus constituitur & informatur eo verbo, & intelligens: ad hunc tamen effectum necessariò requiritur vt intellectus illud verbum, vt causa saltem partia-

Vnus est in-
separabilis,
alter separa-
bilis.

lis producat; aliàs per illud quantumvis sibi inherens nihil intelliget; ideoque hic secundus effectus est separabilis à sua causa formali, posito quòd Deus solus sine influxu mei intellectus in hoc producat verbum mentis.

Item in statu puræ naturæ homo fuisset formaliter iustus per iustitiam habitualem acquisitam; ad hunc tamen effectum fuisset necessaria absentia omnis actualis iniustitiæ: hinc etsi quis habuisset dictum habitum iustissimum, si tamen sciens iniuste retinuisset aliquid alienum, non fuisset iustus, sed absolutè iniustus.

Item per habitum acquisitum amicitia erga Petrum constituitur formaliter ei amicus, & ad eum conuersus. ponamus igitur me hunc habitum habere intensissimum, & simul tamè ex recenti nata occasione odisse Petrum non obstatè eo habitum (qui vnico actu non destruitur) non ero ei amicus, nec ad eum conuersus, sed ei inimicus & ab eo auersus. Idemque esset si Deus in aliquo eliciente formalem actum infidelitatis conservaret habitum fidei, qui est vnica causa formalis qua aliquis constituitur fidelis; talis non esset fidelis, sed absolutè infidelis.

Simili planè modo etsi caritas sit vera iustitia ex se nata reddere hominem iustum & conuersum ad Deum eique amicum; tamen si siue per possibile, siue per impossibile, esset simul in eodem cum voluntario odio Dei, hic necessarius, nec conuersus ad Deum eique amicus, sed iniustus, auersus à Deo eique inimicus.

Horum autem ratio est clara, quia aliquem esse iustum dicit necessariò absentiam omnis iniustitiæ: quæ cum sit pura negatio, non potest nobis formaliter tribui per aliquid posituum, sed vt summum potest necessariò consequi aliquam formam posituum.

CONCLUSIO I. Gratia habitualis siue caritas est vnica causa formalis, qua constituitur supernaturaliter iusti: & posita absentia omnis peccati mortalis necessariò suum subiectum iustum constituit sine vlla alia Dei acceptatione, aut favore extrinseco. Hanc puto iam à nullo Catholico negari, & videtur aperte definita à Trident. sess. 6. cap. 7. Eam tamen peccati absentiam ad hoc requiritur patet ex dictis; & ipsum Concilium ibidem aperte innuat, vt patebit infra.

CONCLUSIO II. Supposito decreto quo Deus statuit nemini infundere caritatem, quin simul acceptet eum in amicum, & adoptet in filium, fieri nequit vt hæc alicui insit, quin simul sit amicus & filius Dei; secluso tamen eo decreto Deus absolutè possit eam alicui infundere non acceptando eum in amicum, nec adoptando eum in filium aut heredem.

Prior pars per se patet, quia illud decretum nequit fallere, siue irritum & inefficax reddi. Secundam partem tenent omnes Auctores citandi concl. 3. cui necessariò connexa est.

Probat autem Primò, quia aliàs sequeretur, Deum ex natura rei & vi ipsius gratiæ aut naturali voluntatis suæ determinatione, necessitariò ad amandum amore beneuolentiæ siue amicitia omnem eum qui habet in se caritatem, sicut necessitariò vt amet seipsum: at qui hoc est falsum;

Esse iustum
præterfor-
mam posito
tam dicit
negationem
iniustitiæ.

Trident.

96

97

falsum: ergo & illud unde sequitur. Maior probatur, quia nisi Deus ad talem amandum omnino necessitetur, fieri poterit id quod nos asserimus, scilicet quod Deus habentem in se caritatem non amet, & consequenter quod hic non sit ipsius amicus, quia hæc amicitia sine tali amore nequit consistere, ut iam ostendi.

Minor probatur Primò, quia secundum communio rem sententiam Deus seposito omni decreto se solum amat necessariò, reliqua omnia liberè. Secundò, quia aliàs Deus talem hominem necessariò conseruaret, nec posset eum destruere, præsertim sine vilo ipsius demerito, quia necessariò velle ei bene esse, & consequenter eum esse, sine quo ei bene esse nequit, sicut quia seipsum necessariò amat, necessariò vult se esse. Illud autem aperte falsum est: cum certissimum sit seposito omni contrario decreto ac promissione Deum liberè eiusmodi hominem conseruare in esse, & posse eum nolle amplius esse ac velle destruere.

Dices Primò, Deum velle alicui inesse siue in eo conseruare habitum caritatis, est velle ei illud bonum, & consequenter eum amare: ergo ipse nequit velle in aliquo conseruare habitum caritatis, nisi eum amet. Respondeo Deum velle in aliquo conseruare eum habitum arguere quidem ipsum hunc aliqua ratione amare; non tamen amore beneuolentiæ aut saltem veræ amicitia: ad quam non sufficit quacumque ratione alicui velle aliquod bonum (nam etiam is qui dat equo suo pabulum, vult ei bonum, eumque amat; sed requiritur ut ei ex amore beneuolentiæ velit absolutè bene esse, cum reliquis conditionibus dub. 3. ad veram amicitiam requisitis: ex eo autem quod Deus velit alicui aliquod bonum inesse, non sequitur quod eum dicta ratione amet: nam dum fideli peccatori vult inesse fidem & spem, vult ei aliquod bonum; & tamen non habet eum amicum, sed absolutè eum odit, & vult ei penam æternam.

Dices Secundò, Deus Christum necessariò amat, & tamen absolutè loquendo liberè eius humanitatem conseruat, & seposito contrario decreto posset velle destruere eam conseruare: ergo ex eo, quod Deus necessariò amet habentem caritatem, non sequitur quod nequeat velle destruere eum conseruare.

Respondeo nego consequ. sequitur enim potius contrarium, scilicet, sicut Deus quia necessariò amat Christum siue personam Christi, nequit vilo modo velle eam non esse; sic si necessariò amet personam habentem caritatem, ipsum non posse velle eam non esse: sicut enim implicat me absolutè velle alicui simpliciter bene esse, & simul velle eum non esse (nisi fortè hoc esset necessarium ne summè sit miser, quia ratione damnati cupiunt non esse. quod in præsentia casu locum habere nequit: ita etiam implicat me necessariò velle ei absolutè bene esse, & tamen non necessariò velle eum esse. humanitatem autem Christi secundum se Deus non amat necessariò, ideoque potest velle eam non esse.

Dices Tertiò, Sicut persona Christi est ratio amandi humanitatem eius, ita caritas est ratio

amandi habentem eam: ergo sicut humanitas Christi secundum se non necessariò amatur à Deo; ita etiam posita altera sententia habens caritatem secundum se non necessariò à Deo amatur, & hic poterit velle eum destruere esse.

Respondeo Primò, nego consequ. quia amor amicitia fertur directè & immediatè in personam amicam, & huic vult absolutè bene esse; habens autem caritatem est persona amica Deo, non autem humanitas Christi, quia hæc non est persona: quare in eo casu habens caritatem non cum hac, sed cum persona Christi deberet conferri. Respondeo Secundò, ex dicto nostro argumento iuncta hac obiectione saltem sequi, Deum necessariò amare ipsam caritatem in homine existentem, sicut necessariò amat personam Christi; & consequenter non posse velle illam destruere esse: sicut non potest velle personam Christi non esse. illud autem aperte absurdum est: nam potest Deus velle caritatem nobis inherenter simul nobiscum destruere esse.

Probatur conclus. Tertiò, quia nequeo esse filius Dei adoptiuus, nisi Deus adoptet me in suum filium ac heredem, & ita conferat mihi ius ad hereditatem: atqui nulla omnino videtur ratio, cur dicamus caritatem ex natura sua habere illam vim conferendi nobis tale ius, aut eam posse Deum necessitare, ut omni illi cui ipsa inest conferat tale ius, eumque in filium adoptet: ergo secluso omni Dei decreto fieri potest ut quis habeat in se caritatem, & tamen non sit filius Dei. Confirmatur, quia nulla datur qualitas quæ ex natura sua habet vini constituendi omnem cui inest, filium regis terreni, aut hunc necessitandi ut illum in filium adoptet: ergo nec potest dari aliqua qualitas, quæ ex se sit potens constituere aliquem filium Dei, aut Deum necessitare ut illum in filium adoptet. Unde nullum omnino video fundamentum quo sufficienter possit probari, Deum non posse alicui infundere caritatem, quin eum in filium adoptet. Quare contrarium puto fore verissimū, etiam si caritas haberet ex natura sua vim expellendi peccatum mortale: nec enim video cur aliquis non possit esse verè iustus, etiam iustitia supernaturali, & tamen non esse filius Dei; cum inter hæc ex natura rei nulla sit connexio.

CONCLUS. III. Multò verius est inter caritatem siue gratiam iustificanti & peccatum mortale habituale, seclusa omni Dei extrinseca ordinatione, nullam ex natura rei esse repugnantiam, ob quam nequeant simul in eodem existere. Ita Scotus in 4. d. 16. q. 2. §. Respondeo, in tertio suo argumento. & cum eo communiter Scotista. Gabr. d. 14. q. 1. a. 2. post 3. concl. Occam. q. 3. lit. E. Richard. in 3. d. 3. r. a. 1. q. 1. in 3. modo optinandi. Suarez in 3. parte tom. 4. disp. 9. au. 8. Et Richardus. eandem, si consequenter velint loqui, necessariò tenent omnes ijs, qui docent peccatum mortale solum demeritorie expellere caritatem, quos citabo disp. 22. dub. 10. concl. 2. & cum ijs multi recentiores.

Probatur Primò, quia, ut ostendam ex refutatione contrariorum argumentorum, nulla est ratio id asserendi. Secundò, quia bonitas finita

101

102

Scotus.

Gabriel.

Occam.

Richardus.

Suarez.

103

 Ad amicitia
non sufficit
velle alicui
aliquid bo-
num.

99

 Implicat me
absolutè
velle alicui
bene esse, &
simul velle
eum non esse.

100

nequit vi sua expellere malitiam infinitam: atqui, ut ostendit tom. 2. de Sacram. disp. 10. dub. 2. malitia peccati mortalis est infinita; bonitas verò gratiæ habitualis est finita: ergo hæc nequit eam ex natura sua expellere. Tertiò, quia peccatum actuale non expellit physicè caritatem, sed si Deus veller posset eam simul in eodem consistere: ut ostendam disp. 22. dub. 9. ergo caritas posset etiam consistere cum peccato habituali, si Deus veller: quia peccatum habituale nec peius est, nec habet maiorem repugnantiam cum caritate, quàm peccatum actuale. Quartò, quia nequit ostendi in quo consistat hæc repugnantia inter peccatum habituale & caritatem.

104

Respondent aliqui peccatum mortale habituale formaliter consistere in priuatione caritatis siue gratiæ habitualis, atque ita ei priuatione repugnare. Alij dicunt peccatum habituale consistere in habituali auersione à Deo; nam, cum homo peccans mortaliter actu se auertat à Deo, conferitur manere auersus, donec hoc sufficienter retrahatur; per caritatem autem ad Deum conuertitur, actumque priorem retrahat. Tertiò, alij dicunt peccatum mortale esse inimicitias erga Deum, caritatem verò amicitiam; unde inferunt dicta contradictoriè opponi.

105

In quouis peccatore est solùm vnica priuatio gratiæ.

Sed hæc responsiones non satisfaciunt: nam ex prima sequeretur Primò, peccatum mortale non continere infinitam malitiam, cum formaliter esset priuatio finiti boni. Secundò, peccata omnia mortalia habitualia esse eiusdem omnino speciei, imò omnia in eodè esse vnicum numero peccatum, quia priuabunt vnica planè forma, & consequenter vnica erunt priuatio; & sicut omnes peccatores æqualiter priuantur omni omnino gratia habituali, ita æqualiter erunt maculati & peccatores: sicut occisus vno vulnere & occisus mille lethalibus vulneribus, æqualiter sunt occisi & priuati vitæ; & in secundo est vnica vitæ priuatio.

106

Respondet aliqui, peccatum habituale non consistere in nuda priuatione gratiæ, sed cum respectu ad suas causas siue ad conuersiones indebitas ad creaturas: quarum contracta anima fordatur; sicut res nitida magis ac magis fordescit contractu rerum sordidarum.

Sed contrà, vel illa conuersio per se immediatè maculat animam, & constituit peccatum habituale, vel solùm præcisè ratione priuationis gratiæ. Si prius dicatur, tunc peccatum habituale non consistet in priuatione gratiæ, sed in positiua macula inducta per illos actus; & hi non ideo maculabunt animam, quia priuant eam gratia; sed quia eam ex se maculant, ideo ipsam suo nitore & sanctitate priuabunt: sicut qui sæpius tangit sordida ideo suo nitore priuatur quia his positiue sordidatur; non autem contrà, quod tamen illi auctores negant. Si secundum dicatur, tunc omnes peccatores æqualiter erunt maculati; quia æqualiter erunt priuati gratia, iuxta iam dicta. Plura hæc de re dixi to. 2. de Sacram. disp. 2. n. 86.

107

Secundà etiam responsio allata n. 104. non satisfacit. Primò, quia peccatum mortale non consistit in quacumque auersione, sed in volun-

taria auersione à Deo; receptio autem gratiæ habitualis, cum ad eam secundum se spectatam habeamus nos merè passiuè, præsertim si fiat siue vlla nostra dispositione præuia, non potest in nobis esse voluntaria ad Deum conuersio; multò minùs per eam retrahamus peccatum prius commissum: quare cum caritate alicui præsertim merè passiuè se habenti infusa potest in eodem consistere peccatum non retractatum, & dicta interpretatiua siue habitualis à Deo auersio. Secundò, quia aliàs sequeretur, per actum contritionis multò magis omne peccatum mortale formaliter & necessariò ex natura rei deleri, quia per hunc longè magis ad Deum conuertimur & peccatum retractamus, quàm per receptionem habitus caritatis nobis infusi: illud autem esse falsum satis ostendi supra disp. 6. dub. 1. concl. 2. & tom. 2. de Sacram. disp. 2. dub. 3.

Tertiam etiam responsionem, non sufficere patet ex dictis n. 91. vbi ostendi nec peccatum formaliter esse inimicitias, nec caritatem esse amicitiam Dei erga nos; sed vtrumque esse obiectum formale odij aut amoris Dei erga nos.

Probat ut concl. Quartò, quia est cõformior Trident. sess. 6. cap. 7. vbi satis apertè eam innuat, dum expresse distinguit remissionem peccati ab infusione gratiæ; ait enim initio: *Quæ (scilicet iustificatio) non est sola peccatorum remissio, sed & sanctificatio, &c. & intra, Vnde in ipsa iustificatione cum remissione peccatorum hæc omnia simul infusa accipit homo, &c.* Vbi remissionem peccatorum & infusionem gratiæ ponit tamquam distinctas partes integrantes iustificationem peccatoris. Et ex his erit facilis solutio argumentorum contrariæ sententiæ.

Ad primum, nego minorem eiusque probationem: nam, ut patet ex dictis n. 92. & 94. absentia siue remissio peccatorum non requiritur tamquam forma nos iustificans; sed tamquam conditio requisita ut caritas nos possit iustificare, siue formaliter iustos efficere. Similiter et si tam ad remissionem peccati, quàm ad infusionem caritatis necessariò requiratur aliquis fauor Dei nobis extrinsecus; tamen nullo modo est causa formalis nostræ iustificationis, sed potius efficiens: est enim actus internus Dei nobis peccata remittentis, & gratiam infundentis.

Ad secundum, nego antecedens formaliter & præcisè loquendo secundum omnia esse verum: nam caritas ex natura sua est quidem formalis causa iustificans luum subiectum, modo careat omnino peccato. Item posito decreto Dei, quo statuit omni peccatori hoc ipso quo gratiam habitalem ei infundit, remittere omnia peccata mortalia, eumque in filium adoptare, gratia necessariò habet moralem quandam vim sibi ex eo Dei decreto annexam delendi peccatum, & nos formaliter constituendi filios Dei & dignos celo: & illius infusio est peccatorum remissio, & peccatoris in filium Dei adoptio, quatenus est externa actio internæ voluntatis Dei remittentis peccata, & nos in filios adoptantis: sicut purpurei pilei impositio à Pontifice facta, est assumptio ad Cardinalat-

Caritas non
eodem om-
nino ratione
constituit
nos iustos
ac filios Dei,
sicut albedo
constituit
album.

111

Error Kem-
nitij & Bu-
ccii.

Bellarm.
Vasquez.
Trident.

112

Remissio
peccati de-
sum a peccato,
quod iustifi-
cantis ex so-
lo Dei do-
creto neces-
sario conne-
xx sunt.

nalatum eius cui imponitur. hanc tamen vim non habet caritas siue gratia habitualis ex natura sua, vt ostendi concl. 2. & 3. Quare per eam præcisè secundum suam physicam entitatem consideratam non constituimur formaliter filij Dei digni vita æterna, &c. sed solum ratione illius virtutis moralis illi ex decreto Dei annexæ. Ex quibus etiam patet, caritatem non ita ex natura sua constituere nos iustos, amicos ac filios Dei; sicut albedo constituit albos. Quia nos esse albos non connotat negationem siue absentiam alicuius rei, aut aliquem actum seu conditionem albedini inherenti extrinsecam, & ab ea separabilem: sicut nos esse iustos, & amicos ac filios Dei connotat absentiam peccati & actum Dei nos amantis & adoptantis; quæ à caritate nobis inherente separabilia sunt.

Ad tertium, nego maiorem. Ad probationem, Respondeo eum fauorem non requiri vt causam formalem, sed vt efficientem nostræ iustificationis, vt patet ex dictis; quod omnes necessarii concedunt, qui fatentur nos gratis iustificari. Ad confirmationem, Respondeo eos qui hanc nobis obijciunt, aut non satis bona fide agere, aut non satis intellexisse sententiam Kemnitij & Bucerii. hi enim non agnoscebant vllam gratiam habitualement, qua iustificamur; sed per iustitiam nobis inherenter intelligebant nostras actiones bonas: quas vocabant iustitiam imperfectam, non quia non habent ex se perfectam & sufficientem vim nos emundandi à peccatis sine fauore Dei ea remittentis (vt alij nobis in argumento obijciunt) sed quia putabant omnes nostras actiones, quantumvis ex obiecto bonas, esse verè immundas instar panni menstruati, & secundum se ac secluso Dei earum immunditiam dissimulantis fauore esse vera peccata: vt patet ex eorum scriptis: & docet Bellarm. l. 4. de iustific. cap. 10. & Vasquez l. 2. disput. 212. c. 1. & patet etiam ex Trident. sess. 6. can. 25. vbi eorum error damnatur. Ad quem errorem imprudenter siue minus caute multum accesserunt Canonici Colonienfes, & Pighius citati nu. 87. vt facile patebit eos legenti; ideoque eorum sententia Catholicis communiter improbat. Cum horum autem ac eorum hæreticorum, qui docent nos solo Dei extrinseco fauore formaliter iustificari, opinionibus nostra sententia nihil commune habet; cum dicamus nos sola gratia habituali nihil in se immundum, aut quod non habeat veram rationem iustitiæ continenter formaliter iustificari. vt patet ex dictis. Quare etiam illarum opinionum damnatio nihil ad nos spectat.

Ad quartum, concedo peccatoris iustificationem consistere in dicta renouatione, quæ duos quasi partiales motus contineat, scilicet recessum a peccato, vel potius huius remissionem, & acquisitionem status iustitiæ. Item hos motus ex Dei decreto esse necessariò connexos nec posse disungi, nego tamen eos ex natura rei ita necessariò esse connexos: nam Deus posset absolute alicui remittere peccatum mortale non infundendo ei gratiam siue iustitiam. vt ostendi tom. 2. de Sacram. disp. 2. dub. 10. & aperte sequitur ex iam dictis. Quamuis autem peccator

nequeat transferri à peccato ad iustitiam, nisi hoc ei remittatur (quia esse iustum, vt iam ostendi, includit absentiam peccati mortalis) tamen si Deus veller, posset ei infundere gratiam habitualement non remittendo ei peccata: quare spectando solam rei naturam hi duo motus, scilicet infusio gratiæ, & remissio peccati ex hac parte non habent necessariam connexionem: vt patet ex dictis, & probat Scotus citatus n. 102. Scoti, nec contrarium aut à Tridentino, aut à Scripturis vllibi insinuat.

Ad quintum, Respondeo caritatem quantum est ex se constituere hominem conuersum ad Deum; secluso tamen Dei decreto non semper & necessariò id absolute facere; quia potest absolute loquendo per peccatum ab eo impediri. vide dicta n. 93.

Ad sextum, nego antecedens & priorem partem probationis: quia nulla potest ostendi implicancia cur lumen beatificum non posset in eodem existere cum peccato mortali, præsertim si Deus subtraheret eius subiecto concursum suum, aut alia ratione id impediret ne videret diuinam essentiam. Imò quamuis minùs deceat peccatorem videre clarè Deum, nullam tamen video ex naturæ rei implicancia cur hoc absolute fieri nequeat.

Ad secundam partem, Respondeo Primò, vnionem hypostaticam non esse qualitatem, sed modum substantialem: quare nihil facit ad rem præsentem.

Respondeo Secundò, illam secundum se præcisè sumptam nullam habere immediatam repugnantiam cum peccato, sed solum mediata quatenus naturam cui inest vnio personæ diuinæ in vnitate personæ, ita vt omnis illius passio aut actio sit necessariò passio aut actio Dei, quem implicat peccare, aut esse in peccato. Vnde si vlla ratione fieri posset vt illa vnio alicui inesset qui non esset persona diuina, nulla esset implicancia cur cum peccato nequireret consistere.

Respondeo Tertiò, si hæc aliquid probarent, etiam probarent habentem gratiam habitualement non posse vllò modo peccare mortaliter, nisi eam priùs tempore perderet; sicut habens vnionem hypostaticam nequit vllò modo peccare, nisi eam priùs tempore perdat, idemque est de habente lumen beatificum. quare hæc potius pro nobis faciunt, & ex eo quòd habens gratiam possit peccare, probatur hanc ex natura sua non repugnare physice peccato.

APPENDIX AD DVO PRÆCEDENTIA DVBIA.

Cum hæc absoluissem, incidi in quandam cauctorem virum omni ex parte eruditissimum, qui etsi nobiscum consentiat gratiam iustificantem, per absolutam Dei potentiam posse simul in eodem consistere cum peccato mortali; tamen in quibusdam alijs dissentit, quæ putavi hic adferenda, & quatenus nostris aduersantur, refutanda.

Docet itaque Primò, gratiam iustificantem distingui realiter à caritate reliquisque virtutibus,

113

Non impli-
cat lumen
beatificum
esse in pec-
catore.

114

Vnio hypo-
statica sola
mediatè re-
pugnat pec-
cato.

115

116

117